

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการข่มเหงรังแกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

Factors Associated with Bullying Behaviors among Lower Secondary School Students

จันทรีฉาย เนตรสุวรรณ¹ วรรณจิรี มณีแสง¹ จารุวรรณ ประดา¹

Junchine Natesuwan¹ Wanjaree Maneesang¹ Jaruwan Prada¹

¹ คณะพยาบาลศาสตร์ วัชรพล มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น Faculty of Nursing Wacharaphol, Western University

Corresponding author, Wanjaree Maneesang, Email: Wanjaree27@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านชีวภาพ จิตวิทยา สิ่งแวดล้อม สังคม กับพฤติกรรมการข่มเหงรังแกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 242 คน คำนวณขนาดตัวอย่างด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป G*Power เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ข้อมูลส่วนบุคคลและพฤติกรรมการข่มเหงรังแก แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ การเห็นคุณค่าในตนเองตามแนวคิดของ Rosenberg และการได้รับการสนับสนุนทางสังคม เครื่องมือได้ผ่านการตรวจสอบความตรงจากผู้ทรงคุณวุฒิ และการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ การเห็นคุณค่าในตนเอง การได้รับการสนับสนุนทางสังคม ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค 0.82, 0.97, 0.91 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้สถิติ *chi square* วัดระดับความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ ด้วยการทดสอบสถิติ *Cramer's V*

ผลการวิจัย พบว่าปัจจัยด้านจิตวิทยา ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสังคม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการข่มเหงรังแก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดย ปัจจัยด้านจิตวิทยา ได้แก่ ความฉลาดทางอารมณ์ มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง (*Cramer's V* = 0.392) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ (*Cramer's V* = 0.183) การเล่นเกมที่มีเนื้อหารุนแรง มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง (*Cramer's V* = 0.322) และปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคม มีความสัมพันธ์ ในระดับต่ำ (*Cramer's V* = 0.127) ส่วนปัจจัยด้านชีวภาพไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการข่มเหงรังแกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ข้อเสนอแนะ สถาบันการศึกษาควรจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้เรียน ส่งเสริมการเลี้ยงดูของผู้ปกครองแบบมีเหตุผล และให้การสนับสนุนทางสังคมอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ พฤติกรรมการข่มเหงรังแก นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ความฉลาดทางอารมณ์

Abstract

*This descriptive study aimed to examine the relationships between biological, psychological, environmental, and social factors and bullying behaviors among lower secondary school students. The sample comprised 242 lower secondary school students, with the sample size calculated using the G*Power program. The research instruments included a personal characteristics and bullying behaviors questionnaire, an emotional quotient test, the Rosenberg Self-Esteem scale, and a social support scale. Content validity of the instruments was evaluated by experts, and reliability testing of the emotional quotient test, Rosenberg's Self Esteem scale, and social support questionnaires yielded Cronbach's alpha coefficients of 0.82, 0.97, and 0.91, respectively. Data were analyzed using descriptive statistics, and chi-square tests to examine relationships among variables. The strength of associations among significantly related factors was assessed using Cramer's V.*

The findings revealed that psychological, environmental, and social factors were significantly related to bullying behaviors at the 0.05 significance level. Regarding psychological factors, emotional quotient demonstrated a moderate association with bullying behaviors (Cramer's $V = 0.392$). For environmental factors, parenting practices showed a low level of association (Cramer's $V = 0.183$), while playing violent games exhibited a moderate association (Cramer's $V = 0.322$). For social factors, social support was found to have a low level of association with bullying behaviors (Cramer's $V = 0.127$). Biological factors were not related to bullying behaviors among lower secondary school students.

Based on the study findings, educational institutions should organize extracurricular activities to enhance students' emotional intelligence, promote rational parenting practices among parents, and provide continuous social support.

Keywords *bullying behaviors, secondary school students, emotional intelligence*

ความเป็นมาและความสำคัญ

พฤติกรรมการข่มเหงรังแก (bullying) เป็นพฤติกรรมหนึ่งของการแสดงออกด้านความก้าวร้าว การข่มเหงรังแกมักทำซ้ำๆ เป็นประจำ โดยมีความตั้งใจให้ผู้ตกเป็นเหยื่อได้รับความทุกข์ทรมาน โดยทั่วไปผู้รังแกมักจะมีกำลังหรือมีอำนาจเหนือกว่า ทำให้ผู้ถูกรังแกไม่สามารถปกป้องตัวเองจากการถูกกระทำได้ (วินัดดา ปิยะศิลป์, 2563) พฤติกรรมการข่มเหงรังแกในโรงเรียนของเด็กนักเรียนกลายเป็นปัญหาระดับ

โลก (Olweus, 1996) ในปี พ.ศ. 2549 มีการสำรวจนักเรียน จำนวน 3,000 คน ตั้งแต่ชั้น ป.4 - ม.3 และครู จำนวน 1,300 คน ทั่วประเทศ พบว่านักเรียนหญิงถูกข่มเหงรังแก ร้อยละ 37 นักเรียนชายร้อยละ 40 เฉลี่ยร้อยละ 39 ขณะที่ในปี พ.ศ. 2553 การสำรวจนักเรียนนักศึกษาในสถานศึกษา ทั่วประเทศ พบว่าร้อยละ 33 เคยข่มเหงรังแกผู้อื่นทางออนไลน์ ร้อยละ 43 เคยถูกคนอื่นข่มเหงรังแก ต่อมาในปี พ.ศ. 2561 กรมสุขภาพจิตระบุข้อมูลผลการสำรวจในโครงการติดตามสภาวะการณ์เด็ก

และเยาวชนรายจังหวัด พบว่า มีเด็กนักเรียนโดน ช่มเหงรังแกในโรงเรียนถึง 600,000 คน สัดส่วน นักเรียนในประเทศไทยถูกช่มเหงรังแกจากเพื่อน นักเรียนด้วยกัน ระดับสูงอยู่ในอันดับ 2 รองจาก ประเทศญี่ปุ่น คือ พบถึงร้อยละ 40 การช่มเหง รังแกที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาถือเป็นความรุนแรง รูปแบบหนึ่งที่ส่งผลต่อสภาพร่างกายและจิตใจ ของผู้ถูกรังแก การช่มเหงรังแกกันเป็นรากเหง้า ของการก่อความรุนแรง อธิปไตยกรมสุขภาพจิตชี้ว่า การช่มเหงรังแกในโรงเรียนเป็นจุดเริ่มต้นและ ปลุกฝังเด็กในเรื่องของความรุนแรง การกลั่น แกล้ง ล้อเลียน ช่มเหงกัน หรือที่เรียกว่า บูลลี่ (bully) เป็นปัญหาในสถานศึกษาที่มีมาทุกยุคทุก สมัย ซึ่งที่ผ่านมามักถูกมองจากสายตาผู้ใหญ่ ทั้ง ผู้ปกครอง ครู รวมถึงผู้บริหารโรงเรียนว่าเป็น เรื่องของเด็ก ๆ ปัญหานี้จึงไม่ได้รับการแก้ไข อย่างจริงจังจนเรื้อรัง (กรมสุขภาพจิต กระทรวง สาธารณสุข, 2561) และในปี 2563 ได้มีการสำรวจ เฉพาะนักเรียนที่ศึกษาชั้น ป. 5 และ ม. 2 อีกครั้ง จำนวน 23,787 คน พบว่านักเรียนชั้น ป. 5 ถูก รังแกร้อยละ 40 ชั้น ม. 2 ถูกรังแกร้อยละ 29 เฉลี่ย ร้อยละ 33 จะเห็นได้ว่า 10 กว่าปีผ่านไป สถานการณ์การช่มเหงรังแกยังไม่ดีขึ้น (สมบัติ ตา ปัญญา, 2565)

ประเภทของพฤติกรรมกรรรมการช่มเหงรังแกที่ พบบ่อยที่สุด คือ การล้อเลียนที่เป็นการทำร้าย จิตใจ รองลงมา คือ การเหยียดหยามเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ซึ่งพบมากในนักเรียนชนเผ่าและนักเรียน ที่อยู่ต่างอำเภอที่เข้ามาเรียนในเมือง การทำร้าย ร่างกาย พบประมาณร้อยละ 20 การช่มเหงรังแก กันทางอินเทอร์เน็ตด้วยการพิมพ์ข้อความลงไป

เช่น ข้อความดูถูกเหยียดหยาม ดูถูกเชื้อชาติ พบ สูงเป็นอันดับ 2 ใกล้เคียงกับการทำร้ายร่างกาย ร้อยละ 17.5 คล้ายกับผลสำรวจก่อนหน้านี้ซึ่งเป็น การย้ำให้เห็นว่าปัญหานี้เป็นปัญหาที่พบได้มาก เกือบครึ่งหนึ่งของนักเรียน (สมบัติ ตาปัญญา, 2565) และจากการศึกษาพฤติกรรมกรรรมการช่มเหง รังแกของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นใน จังหวัดลำปางพบพฤติกรรมกรรรมการช่มเหงรังแกกัน ร้อยละ 40 เป็นทั้งผู้ช่มเหงรังแกผู้อื่นและถูกช่ม เหงรังแกร้อยละ 36.5 เป็นผู้ถูกช่มเหงรังแกร้อยละ 33.4 ไม่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรรมการช่มเหงรังแก ร้อยละ 25.9 และช่มเหงรังแกผู้อื่นร้อยละ 4.2 (เนรัญชรา ไชยยา, 2559; ศุภรดา ชุมพาลี และ ทศนา ทวีคุณ, 2562)

พฤติกรรมกรรรมการช่มเหงรังแกจำแนก ออกเป็น 4 ประเภท คือ 1) การช่มเหงรังแกด้าน ร่างกาย เป็นลักษณะของการทำร้ายร่างกาย การชก การต่อย การผลัก การตบ การตี เป็นต้น 2) การช่ม เหงรังแกด้านสังคมหรือด้านอารมณ์ เป็นลักษณะ ของการใช้กลุ่มเพื่อนหรือสังคมกดดันและทำให้ บุคคลแยกออกจากกลุ่ม อันเป็นผลทำให้เกิด ความรู้สึกเจ็บปวดหรือเสียใจจากการกระทำ ดังกล่าว 3) การช่มเหงรังแกด้านคำพูด เป็นลักษณะ การพูดที่ยั่ว ช่มชู้ ดูถูก เลียดสี วิจารณ์ นินทา โกหกบิดเบือนข้อมูลที่ไม่เป็นจริงที่ส่งผลกระทบ ต่อความรู้สึกหรือทำให้เจ็บปวด อับอาย เงิน ประหมา และ 4) การช่มเหงรังแกบนโลกออนไลน์ โดยใช้อุปกรณ์การสื่อสารในการเข้าถึง ได้แก่ โทรศัพท์ คอมพิวเตอร์ เว็บไซต์ บล็อก ห้องสนทนา เฟซบุ๊ก เครือข่ายทางสังคมออนไลน์อื่น ๆ การถ่าย คลิปที่มีการชกต่อย ตบตีกัน การถูกทารุณกรรม

หรือการคุมคาม (Langan, 2011) และสามารถแบ่ง
ประสบการณ์การข่มเหงรังแกได้เป็น 4 กลุ่ม คือ
กลุ่มผู้อยู่ในเหตุการณ์แต่ไม่ได้ข่มเหงรังแก กลุ่มผู้
ข่มเหงรังแก กลุ่มผู้ถูกข่มเหงรังแก และกลุ่มผู้ถูก
ข่มเหงรังแกและผู้ข่มเหงรังแก (Mizuta, Okada,
Nakamura, Yamaguchi, & Ojima, 2018)

การศึกษาในประเทศไทยพบนักเรียน
มัธยมศึกษาตอนต้นที่เป็นทั้งผู้ถูกข่มเหงรังแกและ
ข่มเหงรังแกผู้อื่นร้อยละ 31.50 กลุ่มผู้ถูกข่มเหง
รังแกร้อยละ 30.55 กลุ่มผู้ข่มเหงรังแกผู้อื่นร้อยละ
3.41 และกลุ่มที่ไม่เกี่ยวข้องกัพฤติกรรมข่มเหง
รังแกกันร้อยละ 34.54 (รัศมีแสง หนูเป็นน้อย,
ทัศนา ทวีคุณ, และพัชรินทร์ นินทจันทร์, 2561)
โดยรูปแบบการข่มเหงรังแกกันมีทั้งการข่มเหง
รังแกกันทางตรงและทางอ้อม รวมทั้งการใช้สื่อ
ออนไลน์ต่าง ๆ พฤติกรรมข่มเหงรังแกกันใน
โรงเรียนเป็นจุดเริ่มต้นและเป็นการปลุกฝังเด็ก
เรื่องความรุนแรง การทำร้ายกัน มีผลกระทบต่อ
เด็กทั้ง 2 ฝ่าย ทั้งอารมณ์ จิตใจ ร่างกายและ
คุณภาพชีวิตในระยะยาว นักเรียนที่ถูกข่มเหง
รังแกมักเครียด ซึมเศร้า มีปัญหาการเข้าสังคมจน
โต หากถูกกดดันรุนแรงหรือเรื้อรัง จะนำไปสู่การ
ทำร้ายคนอื่นเพื่อแก้แค้น หรือทำร้ายตนเอง
รุนแรงถึงฆ่าตัวตาย ขณะที่นักเรียนที่ข่มเหงรังแก
คนอื่นเมื่อทำบ่อยครั้งจนกลายเป็นนิสัยเคยชินจะ
มีปัญหามุคลิกภาพแบบใช้ความก้าวร้าว ความ
รุนแรงต่อผู้อื่น ความรู้สึกผิดน้อย ใช้ความรุนแรง
แก้ปัญหา เป็นอันตราย อาชญากรได้ (กรม
สุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2561)

จากผลกระทบบดังกล่าว จะเห็นได้ว่า
พฤติกรรมการข่มเหงรังแกของนักเรียนใน
โรงเรียนถือเป็นปัญหาที่รุนแรงสำหรับเด็กและ

เยาวชน อาจกล่าวได้ว่าเป็นปัญหาที่ทำลายอนาคต
ของนักเรียน โดยเฉพาะกลุ่มเสี่ยงอย่างนักเรียน
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นซึ่งเป็นช่วงวัยรุ่น วัย
เปลี่ยนหัวเลี้ยวหัวต่อที่สำคัญของช่วงชีวิตได้ (วิ
นัศดา ปิยะศิลป์, 2563) จากการศึกษางานวิจัยที่
เกี่ยวกับการข่มเหงรังแกของนักเรียนอธิบายด้วย
ทฤษฎีพัฒนาการมนุษย์ตามแนวคิดของฟรอยด์
และอีริกสัน นักเรียนที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นมี
พัฒนาการทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม และ
สติปัญญา การเปลี่ยนแปลงของพัฒนาการแต่ละ
ด้านเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วโดยการทำงานของ
ฮอร์โมนและต่อมไร้ท่อต่าง ๆ เป็นผลให้บางครั้ง
วัยรุ่นแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมาแบบขาดการ
ยับยั้งตนเอง และการข่มเหงรังแกมีอิทธิพลจาก
การเลี้ยงดูจากสิ่งแวดล้อม (ศิริไชย หงส์สงวนศรี
และนางพะงา ลิ้มสุวรรณ, ม.ป.ป.) ส่วนการศึกษา
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการข่มเหงรังแกของนักเรียน
พบว่าปัจจัยเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมข่มเหง
รังแกเกิดจากปัจจัยด้านชีวภาพ ด้านจิตวิทยา ด้าน
สิ่งแวดล้อม และด้านสังคม ปัจจัยสาเหตุที่
เกี่ยวข้องกับการเกิดพฤติกรรมการข่มเหงรังแก
ด้านชีวภาพอธิบายถึงพันธุกรรม ฮอร์โมน สมอ
งและพัฒนาการของสมองที่เป็นสาเหตุของความ
ก้าวร้าว ส่วนปัจจัยด้านจิตวิทยาอธิบายถึง
บุคลิกภาพ การแสดงออกทางอารมณ์ ปมด้อย
และการเห็นคุณค่าในตัวเองต่ำ (Langan, 2011)
ผู้วิจัยเลือกปัจจัยเหล่านี้ในการศึกษาเนื่องจาก
ปัจจัยดังกล่าวเป็นสาเหตุกระตุ้นที่ส่งผลและม
ีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการข่มเหงรังแก ซึ่ง
อาจไม่ได้เกิดจากสาเหตุใดสาเหตุหนึ่งเพียง
สาเหตุเดียว แต่อาจเกิดจากปัจจัยหลาย ๆ ประการ
ที่มีความซับซ้อนและมีผลกระทบอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับเงื่อนไขอื่น ๆ อีก เช่น จังหวะ เวลา อายุ ทักษะทางสังคม การปรับตัว ความสัมพันธ์ของการอบรมเลี้ยงดูในครอบครัว รวมถึงระดับของความรุนแรงในการข่มเหงรังแกของเด็กและเยาวชน

ดังนั้นปัญหาการข่มเหงรังแกในเด็กนักเรียนจึงเป็นปัญหาระดับประเทศ และเป็นเรื่องที่ผู้วิจัยในฐานะเป็นอาจารย์พยาบาลสอนวิชาสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวชเด็กและวัยรุ่น ได้ตระหนักถึงความสำคัญ เพื่อช่วยให้เข้าใจถึงสาเหตุ ปัญหาของการข่มเหงรังแก และนำข้อมูลที่พบจากการวิจัยไปใช้วางแผน กำหนดกลยุทธ์ จัดกิจกรรมป้องกัน ให้ความช่วยเหลือผู้ที่ถูกข่มเหงรังแกในสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม และนำผลการศึกษาไปพัฒนาโปรแกรมการป้องกันการข่มเหงรังแกกันของนักเรียนมัธยมต้นได้อย่างเหมาะสมกับบริบทและเกิดประโยชน์สูงสุดกับนักเรียนและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในอนาคตอันเป็นการป้องกันปัญหาสุขภาพจิตในเด็กและวัยรุ่นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

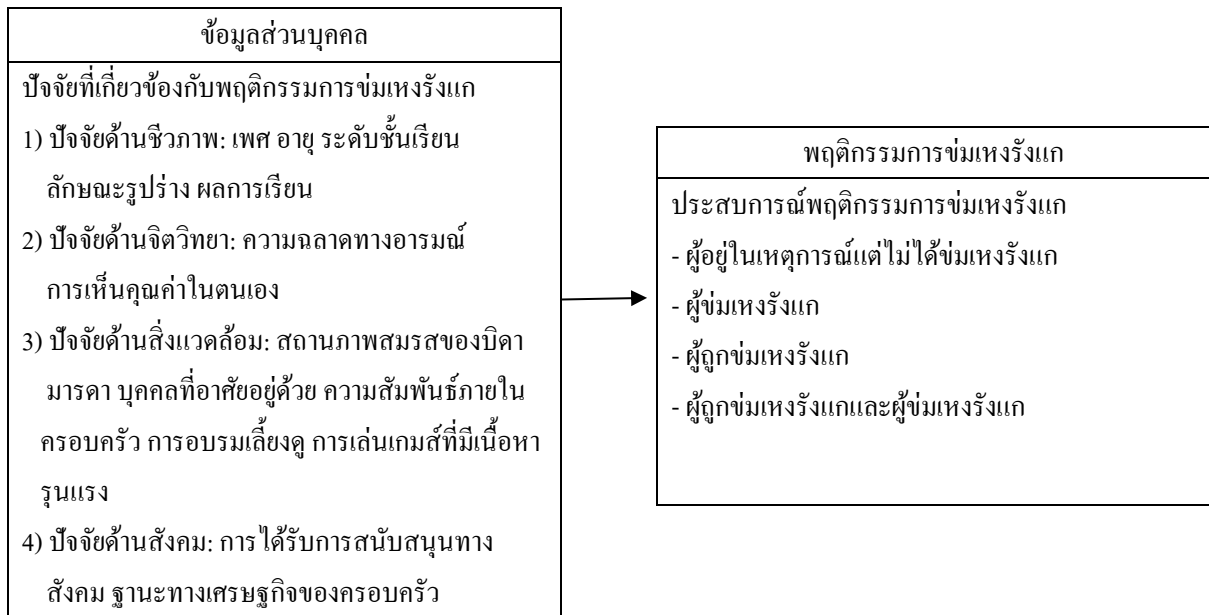
เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านชีวภาพ จิตวิทยา สิ่งแวดล้อม และสังคม กับพฤติกรรมการข่มเหงรังแกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

สมมุติฐาน

ปัจจัยด้านชีวภาพ จิตวิทยา สิ่งแวดล้อม และสังคมกับพฤติกรรมการข่มเหงรังแกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีความสัมพันธ์กัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการข่มเหงรังแกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยผู้วิจัยศึกษาปัจจัยตามลักษณะทางชีวะสังคมและภูมิหลัง 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านชีวภาพ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นเรียน ลักษณะรูปร่าง ผลการเรียน 2) ปัจจัยด้านจิตวิทยา ได้แก่ ความฉลาดทางอารมณ์ และการเห็นคุณค่าในตนเอง 3) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ สถานภาพสมรสของบิดามารดา บุคคลที่อาศัยอยู่ด้วย ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู การเล่นเกมสื่ที่มีเนื้อหารุนแรง และ 4) ปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากพ่อแม่ ครู ปัจจัยต่าง ๆ ข้างต้น มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการข่มเหงรังแก ซึ่งเป็นประสบการณ์พฤติกรรมการข่มเหงตามแนวคิดของ Langan (2011) ได้แก่ ผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์แต่ไม่ได้ข่มเหงรังแก ผู้ข่มเหงรังแก ผู้ถูกข่มเหงรังแก ผู้ถูกข่มเหงรังแกและผู้ข่มเหงรังแก (รูปที่ 1)

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง (cross-sectional descriptive study) รวบรวมข้อมูล ระหว่างเดือนมกราคม ถึง เดือนกุมภาพันธ์ 2564

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเพศชายและหญิงที่กำลังศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร จำนวน 3,969 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเพศชายและหญิง โรงเรียนแห่งหนึ่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 จำนวน 6 สหวิทยาเขต 52 โรงเรียน สุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (simple random sampling) 1 สหวิทยาเขต หลังจากนั้นสุ่มโรงเรียนจากสห

วิทยาเขตที่สุ่มได้ คำนวณขนาดตัวอย่างด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป G*Power กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.30 (Cohen, 1988) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 220 คน เพื่อป้องกันการสูญหายและความไม่สมบูรณ์ของข้อมูลจึงปรับเพิ่มขนาดตัวอย่างร้อยละ 10 จึงได้กลุ่มตัวอย่างการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 242 คน สุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่ายด้วยการจับสลากจากเลขประจำตัวนักเรียนแบบไม่ใส่คืน จนครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

เกณฑ์การคัดเข้า (inclusion Criteria) มีดังนี้

1. นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อายุตั้งแต่ 13 ถึง 15 ปี
2. สามารถอ่าน เขียน หรือตอบแบบสอบถามด้วยภาษาไทยได้เป็นอย่างดี
3. ผู้ปกครองอนุญาตและยินดีให้นักเรียนเข้าร่วมโครงการวิจัยด้วยความสมัครใจ

เกณฑ์การคัดออก (exclusion Criteria) ได้แก่ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และได้รับการวินิจฉัยเป็นโรคทางจิตเวช ที่ไม่สามารถในการตอบแบบสอบถามและแบบประเมินได้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามและแบบประเมิน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล เป็นคำถามแบบปิด ลักษณะคำตอบเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ให้กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบตามที่เป็นจริง ประกอบด้วย ปัจจัยด้านชีวภาพ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคม และพฤติกรรม การเข้มแข็งทั้งนี้

1.1 ปัจจัยด้านชีวภาพ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นเรียน ผลการเรียน ลักษณะรูปร่าง รวม 5 ข้อ

1.2 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ สถานภาพสมรสของบิดามารดา บุคคลที่อาศัยอยู่ด้วยความสัมพันธ์ภายในครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู และการเล่นเกมที่มีเนื้อหารุนแรง รวม 5 ข้อ

1.3 ปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว จำนวน 1 ข้อ พฤติกรรมการเข้มแข็งทั้งนี้ ได้แก่ ประสิทธิภาพพฤติกรรม การเข้มแข็งทั้งนี้ คำตอบมี 4 ตัวเลือก จำนวน 1 ข้อ และลักษณะพฤติกรรมการเข้มแข็งทั้งนี้ คำตอบมี 5 ตัวเลือก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) จำนวน 1 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบประเมินปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเข้มแข็งทั้งนี้ ประกอบด้วย

2.1 ปัจจัยด้านจิตวิทยา

2.1.1 แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับวัยรุ่น อายุ 12-17 ปี ผู้วิจัยศึกษาตามแบบประเมินของกรมสุขภาพจิต (2546) ที่พัฒนาตามแนวคิดของ Goleman (1996) Salovey และ Mayer (1990) Bar-On (2006) และหลักทางพระพุทธศาสนา มาประยุกต์ดัดแปลงเพื่อให้เหมาะสมกับคนไทย ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 52 ข้อ จำแนกตามปัจจัย 3 ด้าน คือ ด้านดี 18 ข้อ ด้านเก่ง 18 ข้อ ด้านสุข 16 ข้อ แบ่งเป็นกลุ่มข้อคำถามเชิงบวก 28 ข้อ เชิงลบ 24 ข้อ ลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตรวัดประมาณค่า 4 ระดับ คะแนน 1 – 4 คะแนนรวมมีค่าระหว่าง 52 – 208 แปลผลตามผลรวมของคะแนนแต่ละด้าน ดังนี้

องค์ประกอบ EQ	ต่ำกว่าปกติ	เกณฑ์ปกติ	สูงกว่าปกติ
คะแนน EQ รวม	<138	138-170	>170
ด้านดี	<48	48-58	>58
ควบคุมตนเองได้	<14	14 – 18	>18
เห็นใจผู้อื่น	<16	16 – 20	>20
รับผิดชอบ	<17	17 – 23	>23
ด้านเก่ง	<45	45-59	>59
มีแรงจูงใจ	<15	15 – 21	>21
ตัดสินใจและแก้ปัญหา	<14	14 – 20	>20

องค์ประกอบ EQ	ต่ำกว่าปกติ	เกณฑ์ปกติ	สูงกว่าปกติ
สัมพันธภาพ	<15	15 – 20	>20
ด้านสุข	<42	42-56	>56
ภูมิใจในตนเอง	<9	9 – 13	>13
พอใจชีวิต	<16	16 – 22	>22
สุขสงบทางใจ	<15	15 – 21	>21

2.1.2 แบบประเมินการเห็นคุณค่าในตนเองตามแนวคิดของ Rosenberg (1989) แปลภาษาไทยโดยพัศตร์วิไล ศรีแสง (2546) จำนวน 10 ข้อ ข้อความเชิงบวก 5 ข้อ เชิงลบ 5 ข้อ แบ่งเป็นด้านความรู้สึกถึงคุณค่าและการยอมรับตนเอง 8 ข้อ ด้านการรับรู้สมรรถนะและความสามารถของตนเอง 2 ข้อ ลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตรวัดประมาณค่า 4 ระดับ มีคะแนน 1 – 4 เกณฑ์การแบ่งระดับ เป็น ดังนี้ คุณค่าในตนเองระดับต่ำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 - 1.50 ปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.51 - 2.50 สูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.51-3.50 สูงมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 - 4.00

2.2 ปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ แบบประเมินการได้รับการสนับสนุนทางสังคม ใช้แบบวัดการได้รับการสนับสนุนทางสังคมของอรุณี เกษรอุบล (2544) ที่พัฒนาขึ้นตามแนวคิดของ คอบบ์ (Cobb, 1976) จำนวน 25 ข้อ ลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ คะแนน 1 – 5 เกณฑ์การแบ่งระดับเป็นดังนี้ ได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่ำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 - 1.50 ได้รับการสนับสนุนทางสังคมปานกลางมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.51 - 2.50 ได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.51-3.50 ได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูงมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 - 4.00

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้ง 2 ส่วน ประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) เท่ากับ .80 รายข้อมีค่า IOC 0.6 - 1.0 สำหรับแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ แบบประเมินการเห็นคุณค่าในตนเอง และแบบประเมินการได้รับการสนับสนุนทางสังคม ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความเชื่อมั่นโดยทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน คำนวณหาค่าความสอดคล้องภายในโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่า 0.82, 0.97 และ 0.91 ตามลำดับ

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ได้ผ่านการอนุมัติจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น เอกสารรับรองเลขที่ WTU 2563 - 0018 วันที่รับรอง 9 มีนาคม 2563 และได้รับอนุญาตในการเข้าเก็บข้อมูลจากผู้อำนวยการโรงเรียน มีการชี้แจงวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการวิจัย การรักษาความลับของกลุ่มตัวอย่าง และสิทธิของกลุ่มตัวอย่างในการเข้าร่วมและถอนตัวจากโครงการวิจัย แล้วให้ลงนามใน

หนังสือยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัยก่อนเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งผู้วิจัยได้ขออนุญาตผู้ปกครองในการให้นักเรียนเข้าร่วมการวิจัยโดยลงนามในหนังสือยินยอมเข้าร่วมวิจัย ซึ่งเป็นไปด้วยความสมัครใจ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ภายหลังได้รับการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์แล้ว ผู้วิจัยจึงดำเนินการทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลจากคณะกรรมการพยาบาล ศาสตราจารย์ ดร. พนม วิทยาสถา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น ถึงผู้อำนวยการ โรงเรียนแห่งหนึ่งเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และขออนุญาตการทำวิจัย หลังได้รับการอนุมัติจากผู้อำนวยการโรงเรียนแล้วจึงติดต่ออาจารย์เพื่อชี้แจงโครงการวิจัย ของจำนวนนักเรียน ห้องเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 กำหนดวัน เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการเตรียมผู้ช่วยผู้วิจัยซึ่งเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 จำนวน 10 คน ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการประชุมผู้ช่วยวิจัย เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิธีการใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมตอบข้อซักถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล และมีการทดลองรวบรวมข้อมูล เปรียบเทียบทำความเข้าใจ ซักถามความคิดเห็นจากผู้ช่วยวิจัยทั้ง 10 คน จนเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยเข้าพบกลุ่มตัวอย่างดำเนินการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง ชี้แจงการทำแบบสอบถาม ให้เวลาในการตอบแบบสอบถาม 30 นาที เก็บแบบสอบถาม และตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลจากแบบสอบถามทุกชุด นำข้อมูลที่ได้มาประมวลจัด

ระเบียบข้อมูล ลงรหัส และนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้รวบรวมมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป กำหนดค่าความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใช้สถิติเชิงพรรณนาอธิบายปัจจัยด้านต่าง ๆ และพฤติกรรม การข่มเหงรังแกของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้วิธีรวมค่าตัวแปร (Multiple Response) สรุปลักษณะพฤติกรรมข่มเหงรังแก โดยใช้จำนวนร้อยละ และใช้สถิติเชิงอนุมาน วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ กับพฤติกรรมข่มเหงรังแกโดยใช้ chi-square test และวัดระดับความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กันด้วยการทดสอบสถิติ Cramer's V

ผลการวิจัย

1. ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง

พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (52.5%) อายุ 15 ปี (39.3%) รูปร่างสมส่วน (42.1%) ผลการเรียน ดี - ค่อนข้างดี (44.6%) สถานภาพสมรสของบิดามารดาอยู่ด้วยกัน (74.8%) อาศัยอยู่กับพ่อ/แม่ (83.0%) ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวรักใคร่กันดี (83.0%) การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผล (64.0%) เล่นเกมส์ที่มีเนื้อหารุนแรงเป็นบางครั้ง (48.3%) ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวระดับปานกลาง (72.7%) ลักษณะพฤติกรรมข่มเหงรังแกของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คือ การล้อเลียนปมด้อย/ชื่อพ่อแม่ (42.5%) ประสบการณ์พฤติกรรมข่มเหง

รังแกเป็นผู้ถูกข่มเหงรังแกและผู้ข่มเหงรังแก (33.1%)

2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านชีวภาพกับพฤติกรรมการข่มเหงรังแก

ปัจจัยด้านชีวภาพ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับชั้นเรียน ผลการเรียนรู้ และลักษณะรูปร่าง พบว่าเพศชาย มีประสบการณ์พฤติกรรมการข่มเหงรังแกเป็นผู้ถูกข่มเหงรังแกมากที่สุด (17.4%) เป็นผู้ข่มเหงรังแก ร้อยละ 8.7 อายุ 15 ปี มีประสบการณ์พฤติกรรมการข่มเหงรังแกเป็นผู้ถูกข่มเหงรังแกและผู้ข่มเหงรังแก (14.9%) ศึกษาชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 2 (50.4%) มีประสบการณ์พฤติกรรมการข่มเหงรังแกเป็นผู้ถูกข่มเหงรังแกและผู้ข่มเหงรังแก (19.6%) ผลการเรียนรู้ระดับดี-ก่อนข้างดี มีประสบการณ์พฤติกรรมการข่มเหงรังแกเป็นผู้ถูกข่มเหงรังแกและผู้ข่มเหงรังแก (16.9%) รูปร่างสมส่วน (42.1%) มีประสบการณ์พฤติกรรมการข่มเหงรังแกเป็นผู้ถูกข่มเหงรังแกมากที่สุด (14.5%) ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านชีวภาพกับพฤติกรรมการข่มเหงรังแกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กัน ($p > .05$) (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 จำนวน ร้อยละ จำแนกตามปัจจัยด้านชีวภาพ และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านชีวภาพ กับพฤติกรรมการข่มเหงรังแกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (n = 242)

ปัจจัยด้านชีวภาพ	ประสบการณ์พฤติกรรมข่มเหงรังแก				รวม	χ^2	P-value
	ผู้อยู่ในเหตุการณ์แต่ไม่ได้ข่มเหงรังแก	ผู้ข่มเหงรังแก	ผู้ถูกข่มเหงรังแก	ผู้ถูกข่มเหงรังแกและผู้ข่มเหงรังแก			
เพศ							
ชาย	25 (10.3)	21(8.7)	42(17.4)	39(16.1)	127 (52.5)	1.230	.746
หญิง	25 (10.3)	17 (7.0)	32(13.2)	41(16.9)	115 (47.5)		
รวม	50 (20.6)	38(15.7)	74(30.6)	80 (33.1)	242 (100)		
อายุ							
13 ปี	17 (7.0)	8 (3.3)	25(10.3)	14 (5.8)	64 (26.4)	8.355	.213
14 ปี	18 (7.4)	13(5.4)	22(9.1)	30 (12.4)	83 (34.3)		
15 ปี	15 (6.2)	17(7.2)	27(11.1)	36 (14.9)	95 (39.3)		
รวม	50 (20.6)	38(15.7)	74(30.6)	80 (33.1)	242 (100)		
ระดับชั้นเรียน							
ม. 1	23 (9.5)	14(5.8)	38(15.7)	22 (9.0)	97 (40.1)	13.934	0.624
ม. 2	23 (9.5)	23 (9.5)	30(12.4)	46 (19.6)	122 (50.4)		
ม. 3	4 (1.6)	1 (0.4)	6 (2.5)	12(4.9)	23 (9.5)		
รวม	50 (20.6)	38(15.7)	74(30.6)	80 (33.1)	242 (100)		
ลักษณะรูปร่าง							
ค่อนข้างผอม	8 (3.3)	6 (2.5)	12 (4.9)	5 (2.1)	31 (12.8)	10.931	.535
ผอม	9(3.7)	6 (2.5)	14 (5.8)	17 (7.0)	46 (19.0)		
สมส่วน	19 (7.8)	15 (6.2)	35(14.5)	33 (13.6)	102 (42.1)		
ท้วม	8 (3.3)	9 (3.7)	8 (3.3)	14 (5.8)	39 (16.1)		
อ้วน	6 (2.5)	2 (0.8)	5(2.1)	11 (4.5)	24 (9.9)		
รวม	50 (20.6)	38(15.7)	74(30.6)	80 (33.1)	242 (100)		

ปัจจัยด้านชีวภาพ	ประสบการณ์พฤติกรรมชมหรงรงแก				รวม	χ^2	P-value
	ผู้อยู่ในเหตุการณ์แต่ไม่ได้ชมหรงรงแก	ผู้ชมหรงรงแก	ผู้ถูกชมหรงรงแก	ผู้ถูกชมหรงรงแกและผู้ชมหรงรงแก			
ผลการเรียน							
ดีเยี่ยม- ดีมาก	21(8.7)	17 (7.0)	25(10.3)	31(12.8)	94 (38.8)		
ดี-ค่อนข้างดี	19 (7.8)	15 (6.2)	33(13.6)	41(16.9)	108(44.6)		
พอใช้	9 (3.7)	6 (2.5)	14(5.8)	4 (1.6)	33(13.6)		
ต่ำกว่าเกณฑ์	1 (0.4)	0 (0)	2(0.8)	4 (1.6)	7(2.90)		
รวม	50 (20.6)	38(15.7)	74(30.6)	80 (33.1)	242 (100)	1.241	.538

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านจิตวิทยากับพฤติกรรมการชมหรงรงแก

ปัจจัยด้านจิตวิทยา ประกอบด้วย ความฉลาดทางอารมณ์ และการเห็นคุณค่าในตนเอง โดยความฉลาดทางอารมณ์ พบว่า ระดับความฉลาดทางอารมณ์โดยรวม อยู่ในระดับต่ำมากที่สุด (59.9%) รองลงมา คือ ระดับปกติ (38.0%) และระดับสูง (2.1%) ตามลำดับ ประสบการณ์พฤติกรรมการชมหรงรงแก เป็นผู้ถูกชมหรงรงแกมากที่สุด (23.5%) ส่วนระดับการเห็นคุณค่าในตนเองพบว่าอยู่ในระดับสูงมากที่สุด (41.7%) โดยประสบการณ์พฤติกรรมการชมหรงรงแก พบว่า เป็นผู้ถูกชมหรงรงแกมากที่สุด (12.4%)

ผลการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์รายด้าน พบว่าด้านดี การควบคุมตนเอง และการเห็นใจผู้อื่น อยู่ในระดับปกติมากที่สุด (79.7% และ 54.1%) ประสบการณ์พฤติกรรมชมหรงรงแกเหมือนกัน คือ เป็นผู้ถูกชมหรงรงแกและผู้ชมหรงรงแกมากที่สุด (26.0% และ 23.5%) ส่วนความรับผิดชอบ อยู่ในระดับต่ำมากที่สุด (47.9%) ประสบการณ์พฤติกรรมชมหรงรงแกเป็นผู้ถูกชมหรงรงแกมากที่สุด (20.6%) ด้านเก่ง พบว่าการมีแรงจูงใจ การตัดสินใจและ

แก้ปัญหา และการมีสัมพันธภาพ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปกติ (67.8, 71.9 และ 61.1% ตามลำดับ) มีประสบการณ์พฤติกรรมชมหรงรงแกเป็นผู้ถูกชมหรงรงแกและผู้ชมหรงรงแก ร้อยละ 24.4, 26.4, 20.2 ตามลำดับ ด้านสุข พบว่าความภูมิใจในตนเอง พอใจในชีวิต และสุขสงบทางใจ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปกติ (83.5, 64.0 และ 73.1% ตามลำดับ) โดยความภูมิใจในตนเอง มีประสบการณ์พฤติกรรมชมหรงรงแก เป็นผู้ถูกชมหรงรงแก (26.8%) ความพอใจในชีวิตและสุขสงบทางใจ มีประสบการณ์พฤติกรรมชมหรงรงแกเป็นผู้ถูกชมหรงรงแกและผู้ชมหรงรงแก ร้อยละ 22.7 และ 26.8 ตามลำดับ

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านจิตวิทยากับพฤติกรรมการชมหรงรงแกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่าความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการชมหรงรงแกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในระดับปานกลาง (Cramer's V = 0.392) ปัจจัยย่อยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการชมหรงรงแกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านดี โดยความรับผิดชอบมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง (Cramer's V = 0.288) การเห็นใจผู้อื่นและ

การควบคุมตนเองมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ (Cramer's V =0.240 และ 0.209 ตามลำดับ) ด้าน เก่ง คือ การตัดสินใจและแก้ปัญหาที่มีความสัมพันธ์ ในระดับต่ำ (Cramer's V = 0.189) และด้านสุข คือ ความพอใจชีวิตและความสุขสงบทางใจมี

ความสัมพันธ์ในระดับต่ำ (Cramer's V = 0.164 เท่ากัน) ส่วนการเห็นคุณค่าในตนเองไม่มี ความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการข่มเหงรังแก (p > 0.5) (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 จำนวน ร้อยละ จำแนกตามปัจจัยด้านจิตวิทยา และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านจิตวิทยากับพฤติกรรมการ ข่มเหงรังแกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (n = 242)

ปัจจัยด้านจิตวิทยา	ประสบการณ์พฤติกรรมการข่มเหงรังแก				รวม	χ^2	Cramer's V	ระดับความสัมพันธ์	P-value
	ผู้อยู่ในเหตุการณ์แต่ไม่ได้ข่มเหงรังแก	ผู้ข่มเหงรังแก	ผู้ถูกข่มเหงรังแก	ผู้ถูกข่มเหงรังแกและผู้ข่มเหงรังแก					
ความฉลาดทางอารมณ์ (ภาพรวม)									
ต่ำ	38 (15.7)	23 (9.5)	57 (23.5)	27 (11.1)	145 (59.9)				
ปกติ	11 (4.5)	15 (6.2)	17 (7.0)	49 (20.2)	92 (38.0)				
สูง	1 (0.4)	0 (0.0)	0 (0.0)	4 (1.6)	5 (2.1)				
รวม	50 (20.6)	38 (15.7)	74 (30.6)	80 (33.1)	242 (100)	37.219	0.392	ปานกลาง	0.000
ด้านดี									
การควบคุมตนเอง									
ต่ำ	4 (1.6)	1 (0.4)	13 (5.4)	1 (0.4)	19 (7.8)				
ปกติ	41 (16.9)	34 (14.0)	55 (22.7)	63 (26.0)	193 (79.7)				
สูง	5 (2.1)	3 (1.2)	6 (2.5)	16 (6.6)	30 (12.4)				
รวม	50 (20.6)	38 (15.7)	74 (30.6)	80 (33.1)	242 (100)	21.105	0.209	ต่ำ	0.002
การเห็นใจผู้อื่น									
ต่ำ	29 (12)	18 (7.4)	38 (15.7)	16 (6.6)	101 (41.7)				
ปกติ	20 (8.3)	20 (8.3)	34 (14)	57 (23.5)	131 (54.1)				
สูง	1 (0.4)	0 (0.0)	2 (0.8)	7 (2.9)	10 (4.1)				
รวม	50 (20.6)	38 (15.7)	74 (30.6)	80 (33.1)	242 (100)	27.875	0.240	ต่ำ	0.000
ความรับผิดชอบ									
ต่ำ	31 (12.8)	18 (7.4)	50 (20.6)	17 (7.0)	116 (47.9)				
ปกติ	18 (7.4)	19 (7.8)	22 (9.0)	55 (22.7)	114 (47.1)				
สูง	1 (0.4)	1 (0.4)	2 (0.8)	8 (3.3)	12 (4.9)				
รวม	50 (20.6)	38 (15.7)	74 (30.6)	80 (33.1)	242 (100)	40.134	0.288	ปานกลาง	0.000
ด้านเก่ง									
การมีแรงจูงใจ									
ต่ำ	16 (6.6)	9 (3.7)	27 (11.1)	14 (5.8)	66 (27.3)				
ปกติ	32 (13.2)	29 (12)	44 (18.2)	59 (24.4)	164 (67.8)				
สูง	2 (0.8)	0 (0.0)	3 (1.2)	7 (2.9)	12 (4.9)				
รวม	50 (20.6)	38 (15.7)	74 (30.6)	80 (33.1)	242 (100)	10.728			0.097

ปัจจัยด้านจิตวิทยา	ประสบการณ์พฤติกรรมการข่มเหงรังแก					χ^2	Cramer's V	ระดับความสัมพันธ์	P-value
	ผู้อยู่ในเหตุการณ์แต่ไม่ได้ข่มเหงรังแก	ผู้ข่มเหงรังแก	ผู้ถูกข่มเหงรังแก	ผู้ถูกข่มเหงรังแกและผู้ข่มเหงรังแก	รวม				
การตัดสินใจและแก้ปัญหา									
ต่ำ	9 (3.7)	16 (6.6)	19 (7.8)	10 (4.1)	54 (22.3)	17.233	0.189	ต่ำ	0.008
ปกติ	36 (14.9)	22 (9.0)	52 (21.5)	64 (26.4)	174 (71.9)				
สูง	5 (2.1)	0 (0.0)	3 (1.2)	6 (2.5)	14 (5.8)				
รวม	50 (20.6)	38 (15.7)	74 (30.6)	80 (33.1)	242 (100)				
การมีสัมพันธภาพ									
ต่ำ	23 (9.5)	9 (3.7)	24 (9.9)	31 (12.8)	87 (35.9)	9.642			0.141
ปกติ	25 (10.3)	29 (12)	49 (20.2)	45 (18.6)	148 (61.1)				
สูง	2 (0.8)	0 (0)	1 (0.4)	4 (1.6)	7 (2.9)				
รวม	50 (20.6)	38 (15.7)	74 (30.6)	80 (33.1)	242 (100)				
ด้านสุข									
ความภูมิใจในตนเอง									
ต่ำ	6 (2.5)	4 (1.6)	8 (3.3)	12 (4.9)	30 (12.4)	3.071			0.800
ปกติ	41 (16.9)	32 (13.2)	65 (26.8)	64 (26.4)	202 (83.5)				
สูง	3 (1.2)	2 (0.8)	1 (0.4)	4 (1.6)	10 (4.1)				
รวม	50 (20.6)	38 (15.7)	74 (30.6)	80 (33.1)	242 (100)				
ความพอใจชีวิต									
ต่ำ	21 (8.7)	6 (2.5)	33 (13.6)	23 (9.5)	83 (34.3)	13.066	0.164	ต่ำ	0.042
ปกติ	28 (11.6)	32 (13.2)	40 (16.5)	55 (22.7)	155 (64.0)				
สูง	1 (0.4)	0 (0.0)	1 (0.4)	2 (0.8)	4 (1.6)				
รวม	50 (20.6)	38 (15.7)	74 (30.6)	80 (33.1)	242 (100)				
ความสุขสงบทางใจ									
ต่ำ	20 (8.3)	7 (2.9)	22 (9.0)	15 (6.2)	64 (26.4)	13.072	0.164	ต่ำ	0.042
ปกติ	29 (12)	31 (12.8)	52 (21.5)	65 (26.8)	177 (73.1)				
สูง	1 (0.4)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	1 (0.4)				
รวม	50 (20.6)	38 (15.7)	74 (30.6)	80 (33.1)	242 (100)				
ระดับการเห็นคุณค่าในตนเอง									
ต่ำ	1 (0.4)	0 (0.0)	2 (0.8)	1 (0.4)	4 (1.6)	0.082			0.774
ปานกลาง	9 (3.7)	1 (0.4)	20 (8.3)	11 (4.5)	41 (16.9)				
สูง	18 (7.4)	11 (4.5)	22 (9.0)	45 (18.6)	96 (39.7)				
สูงมาก	22 (9.0)	26 (10.7)	30 (12.4)	23 (9.5)	101 (41.7)				
รวม	50 (20.6)	38 (15.7)	74 (30.6)	80 (33.1)	242 (100)				

4. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้าน สิ่งแวดล้อม กับพฤติกรรมกรรมการชมแข่งวิ่งแก

พบว่าสถานภาพสมรสของบิดามารดา
บุคคลที่อาศัยอยู่ด้วย และความสัมพันธ์ภายใน
ครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการชม
แข่งวิ่งแก ($p > .05$) ส่วนการอบรมเลี้ยงดูมี

ความสัมพันธ์ในระดับต่ำ (Cramer's $V = 0.183$)
และ การเล่นเกมสกีที่มีเนื้อหารุนแรงมี
ความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง (Cramer's $V =$
 0.322) กับพฤติกรรมกรรมการชมแข่งวิ่งแกอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$ และ $.001$ ตามลำดับ)
(ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 จำนวน ร้อยละ จำแนกตามปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมกับพฤติกรรม
การชมแข่งวิ่งแกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ($n = 242$)

ปัจจัย ด้านสิ่งแวดล้อม	ประสบการณ์พฤติกรรมชมแข่งวิ่งแก				รวม	χ^2	Cra mer' s V	ระดับ ความ สัมพันธ์	P-Value
	ผู้อยู่ใน เหตุการณ์ แต่ไม่ได้ ชมแข่งวิ่งแก	ผู้ชมแข่ง วิ่งแก	ผู้ถูกชม แข่งวิ่งแก	ผู้ถูกชม และ ผู้ชมแข่ง วิ่งแก					
สถานภาพสมรสของบิดามารดา									
อยู่ด้วยกัน	40 (16.5)	34 (14.0)	52 (21.5)	55 (22.7)	181(74.8)				
หย่าร้าง	8 (3.3)	0 (0)	10 (4.1)	11 (4.5)	29 (12.0)				
แยกกันอยู่	2 (0.8)	2 (0.8)	10 (4.1)	10 (4.1)	24(9.9)				
หม้าย	0 (0)	2 (0.8)	2 (0.8)	4 (1.6)	8 (3.3)				
รวม	50 (20.6)	38 (15.7)	74 (30.6)	80 (33.1)	242 (100)	7.416			0.060
บุคคลที่อาศัยอยู่ด้วย									
พ่อแม่	44 (18.1)	32 (13.2)	60 (24.8)	65 (26.8)	201 (83.0)				
ปู่/ย่า/ตา/ยาย	3 (1.2)	4 (1.6)	5 (2.1)	8 (3.3)	20 (8.3)				
ลุง/ป้า/น้า/อา	2 (0.8)	2 (0.8)	6 (2.5)	4 (1.6)	14 (5.8)				
ปู่/ย่า/ตา/ยาย	1 (0.4)	0 (0)	3 (1.2)	3 (1.2)	7 (2.9)				
รวม	50 (20.6)	38 (15.7)	74 (30.6)	80 (33.1)	242 (100)	1.295			0.730
ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว									
รักใคร่กันดี	43 (17.8)	30 (12.4)	60 (24.8)	68 (28.1)	201 (83.0)				
ห่างเหิน/ต่างคน ต่างอยู่	4 (1.6)	6 (2.5)	9 (3.7)	6 (2.5)	25 (10.3)				
ไม่พูดจากัน	2 (0.8)	2 (0.8)	3 (1.2)	2 (0.8)	9 (3.7)				
ทะเลาะเบาะแว้ง	1 (0.4)	0 (0)	0 (0)	3 (1.2)	4 (1.6)				
ขัดแย้งกัน	0 (0)	0 (0)	2 (0.8)	1 (0.4)	3 (1.2)				
รวม	50 (20.6)	38 (15.7)	74 (30.6)	80 (33.1)	242 (100)	1.184			0.757
การอบรมเลี้ยงดู									
เผด็จการ	12 (4.9)	3(1.2)	8 (3.3)	8 (3.3)	31 (12.8)				
รักตามใจ	5 (2.1)	13 (5.4)	13 (5.4)	13 (5.4)	44 (18.2)				
มีเหตุผล	32 (13.2)	17(7.0)	49 (20.2)	57 (23.5)	155 (64)				
ปล่อยปละละเลย	1(0.4)	5(2.1)	4(1.6)	2 (0.8)	12 (4.9)				
รวม	50 (20.6)	38 (15.7)	74 (30.6)	80 (33.1)	242 (100)	8.108	0.183	ต่ำ	0.044

ปัจจัย ด้านสิ่งแวดล้อม	ประสบการณ์พฤติกรรมข่มเหงรังแก				รวม	χ^2	Cra mer' s V	ระดับ ความ สัมพันธ์	P-Value
	ผู้อยู่ใน เหตุการณ์ แต่ไม่ได้ ข่มเหงรังแก	ผู้ข่มเห งรังแก	ผู้ถูกข่ม เหงรังแก	ผู้ถูกข่ม และ ผู้ข่มเห งรังแก					
การเล่นเกมส์ที่มีเนื้อหารุนแรง									
ไม่เคย	29 (12.0)	13(5.4)	14 (5.8)	18 (7.4)	74 (30.6)				
บางครั้ง	17 (7.0)	19 (7.8)	40 (16.9)	41 (16.9)	117 (48.3)				
บ่อย	4 (1.6)	6 (2.5)	20 (8.3)	20 (8.3)	51 (21.1)				
รวม	50 (20.6)	38 (15.7)	74 (30.6)	80 (33.1)	242 (100)	25.146	0.322	ปานกลาง	0.000

5. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคม กับพฤติกรรมการเข้มแข็งรังแก

พบว่าฐานะทางเศรษฐกิจไม่สัมพันธ์กับ
พฤติกรรมการเข้มแข็งรังแก ($p > .05$) การได้รับ
การสนับสนุนทางสังคมอยู่ในระดับสูงมากมากที่สุด

(41.7%) โดยมีประสบการณ์พฤติกรรมการเข้มเห
งรังแกเป็นผู้ถูกข่มเหงรังแก (12.4%) และการได้รับ
การสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์ในระดับ
ต่ำ (Cramer's V = 0.127) กับพฤติกรรมการเข้มเห
งรังแกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 จำนวน ร้อยละ จำแนกตามปัจจัยด้านสังคม และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคมกับพฤติกรรมการเข้มเห
งรังแกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ($n = 242$)

ปัจจัยด้านสังคม	ประสบการณ์พฤติกรรมข่มเหงรังแก				รวม	χ^2	Cramer's V	ระดับความสัมพันธ์	P-value
	ผู้อยู่ในเหตุการณ์แต่ไม่ได้ข่มเหงรังแก	ผู้ข่มเหงรังแก	ผู้ถูกข่มเหงรังแก	ผู้ถูกข่มเหงรังแกและผู้ข่มเหงรังแก					
ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว									
ยากจน	5 (2.1)	5 (2.1)	5(2.1)	7(2.9)	22(9.1)				
พอมีพอใช้	35 (14.5)	29(12.0)	47(19.4)	65(26.8)	176(72.7)				
ร่ำรวย	10 (4.1)	4 (1.6)	22(9.0)	8(3.3)	44(18.2)				
รวม	50 (20.6)	38(15.7)	74(30.6)	80 (33.1)	242 (100)	1.310			0.727
การได้รับการสนับสนุนทางสังคม									
ต่ำ	1(0.4)	0(0)	2 (0.8)	1 (0.4)	4 (1.6)				
ปานกลาง	9(3.7)	1(0.4)	20 (8.3)	11 (4.5)	41 (16.9)				
สูง	18(7.4)	11(4.5)	22 (9.0)	45 (18.6)	96 (39.7)				
สูงมาก	22(9.0)	26(10.7)	30(12.4)	23 (9.5)	101(41.7)				
รวม	50 (20.6)	38(15.7)	74(30.6)	80 (33.1)	242 (100)	3.922	0.127	ต่ำ	0.048

การอภิปรายผล

ปัจจัยด้านชีวภาพของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีประสบการณ์พฤติกรรมการชมเชงรังแกเป็นผู้ถูกชมเชงรังแกมากที่สุด ส่วนใหญ่อายุ 15 ปี ศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการเรียนรู้ในระดับดี-ค่อนข้างดี มีประสบการณ์พฤติกรรมการชมเชงรังแกเป็นผู้ถูกชมเชงรังแกและผู้ชมเชงรังแกมากที่สุด ส่วนใหญ่มีรูปร่างสมส่วน ประสบการณ์พฤติกรรมการชมเชงรังแกเป็นผู้ถูกชมเชงรังแกมากที่สุด ทั้งนี้รูปแบบการชมเชงรังแกที่พบมากที่สุดคือการล้อเลียนปมด้อย/ข้อพ่อแม่ อธิบายได้ว่าการชมเชงรังแกตามทฤษฎีพัฒนาการจะเริ่มขึ้นในวัยเด็กตอนต้นและการชมเชงรังแกทางร่างกายจะเด่นชัดในวัยนี้แล้วค่อยลดไป แต่จะปรากฏชัดเจนอีกครั้งเมื่อเด็กย้ายโรงเรียนไปสู่มัธยมศึกษาและสภาพแวดล้อมใหม่ (Rigby, 1996) การศึกษครั้งนี้ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านชีวภาพกับพฤติกรรมการชมเชงรังแก ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของเนรญชรา ไชยยา (2559) ที่พบว่านักเรียนชายมีพฤติกรรมรังแกมากกว่านักเรียนหญิง นักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ มีพฤติกรรมการรังแกมากกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนสูง และการศึกษาพฤติกรรมการชมเชงรังแกในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของ สุภรดา ชุมพาลี และทัศน ทวีคุณ (2562) ที่พบว่ากลุ่มผู้ถูกชมเชงรังแกพบมากในเพศหญิงและกลุ่มผู้ชมเชงรังแกผู้อื่นพบมากในเพศชาย โดยรูปแบบของการชมเชงรังแกที่พบมากที่สุด สอดคล้องกับการศึกษานี้ คือการชมเชงรังแกกันทางวาจา

ปัจจัยด้านจิตวิทยา ความฉลาดทางอารมณ์ภาพรวมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการชมเชงรังแกในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .001 โดยความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี คือ ความรับผิดชอบมีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง ส่วนการเห็นใจผู้อื่น การควบคุมตนเองด้านเก่ง คือ การตัดสินใจและแก้ปัญหา และด้านสุข คือ ความพอใจชีวิตและความสุขสงบทางใจ มีสัมพันธ์กับพฤติกรรมการชมเชงรังแกในระดับต่ำ อธิบายได้ว่าความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมชมเชงรังแกอาจเนื่องมาจากคุณลักษณะของความฉลาดทางอารมณ์ เป็นความสามารถในการจัดการกับอารมณ์ของตนเอง ความสามารถในการจูงใจตน ความสามารถในการหยั่งรู้ความรู้สึกหรืออารมณ์ของบุคคลอื่น และความสามารถในการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (อมรากุล อินโชนนท์ และคณะ, 2561) และบุคคลที่มีความฉลาดทางอารมณ์ต่ำ มีลักษณะ โกรธง่าย เรืองเล็กน้อยก็เอามาเป็นอารมณ์ชอบการปะทะทันที ในขณะที่ยังมีอารมณ์โกรธอยู่ แสดงความก้าวร้าวหรือชักสีหน้าเมื่อรู้สึกไม่พอใจ (Taibolatov, Pfeyfer, Burdina, Kudysheva, & Bolatov, 2024) สอดคล้องกับการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ การจัดการความเครียด และพฤติกรรมความรุนแรงของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพของกาญจนาวดี ภูเขากุล, ทิพย์วัลย์ สุรินยา, และสุปาณี สนธิรัตน์ (2562) ที่พบว่าความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมความรุนแรงที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 และการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการชมเชงรังแกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของอัสนี อนุตธโต, พาสนา จุลรัตน์, และนฤมล พระใหญ่ (2564) ที่พบว่าความคับข้องใจกับพฤติกรรมการชมเชงรังแกมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นบวกสูงสุด รองลงมา คือ การควบคุมตนเองกับ

พฤติกรรมกรรมการเข้มแข็งรักแก มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นลบสูงสุด สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และพฤติกรรมการใช้สื่อกับพฤติกรรมกรรมการเข้มแข็งรักแกมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นลบ และปัจจัยความคับข้องใจส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการเข้มแข็งรักแกมากที่สุด รองลงมา คือ การควบคุมตนเอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครอบครัว และการเห็นคุณค่าในตนเอง ตามลำดับ

ส่วนการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับสูงมากมากที่สุดมีประสบการณ์พฤติกรรมกรรมการเข้มแข็งรักแกเป็นผู้ถูกเข้มแข็งรักแกมากที่สุด และไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการเข้มแข็งรักแกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การที่ระดับการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับสูงมาก อธิบายได้ว่า อาจเนื่องมาจากการศึกษาปัจจัยสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างที่พบว่า สถานภาพสมรสของบิดามารดาส่วนใหญ่อยู่ด้วยกัน อาศัยอยู่กับพ่อ/แม่ ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวรักใคร่กัน และการเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลและผลการศึกษาที่พบว่า ระดับความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุข ความภูมิใจในตนเอง พอใจในชีวิต และสุขสงบทางใจ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปกติ อาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับสูงมาก สอดคล้องกับการศึกษาที่พบว่า positive parenting ช่วยให้ความรู้สึกมีคุณค่าในตัวเองของวัยรุ่นเพิ่มขึ้น ส่งผลให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความพร้อมและวุฒิภาวะ สามารถดำรงชีวิตได้อย่างสมดุลในหลายๆ

ด้าน ซึ่งเชื่อมโยงกับการลดความเป็นไซเบอร์บูล (kim, Song, & Jung, 2024)

ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์กันกับพฤติกรรมกรรมการเข้มแข็งรักแกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ การเล่นเกมสที่มีเนื้อหารุนแรง มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการเข้มแข็งรักแกในระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อธิบายได้ว่าอาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับการเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลซึ่งเป็นรูปแบบการเลี้ยงดูที่พึงประสงค์เพราะมีผลเชิงบวกต่อการเจริญเติบโตและการพัฒนาการเด็ก เนื่องจากเด็กถูกเลี้ยงดูด้วยความรัก ความอบอุ่นอย่างใกล้ชิด อยู่ในความควบคุมดูแลให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสม นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างได้รับการสนับสนุนทางสังคมในระดับสูงมาก ปัจจัยเหล่านี้จึงมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการเข้มแข็งรักแก สอดคล้องกับอภิญญา เขาวนุตร, วิชา เทียงธรรม, อาภาพร เผ่าวัฒนา, และสุธรรม นันทมงคลชัย (2558) ที่พบว่า สิ่งแวดล้อมในบ้านเป็นปัจจัยทำนายพฤติกรรมกรรมการเข้มแข็งรักแกผู้อื่นทางสังคมในวัยรุ่นตอนต้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัยพบว่าความฉลาดทางอารมณ์ โดยเฉพาะด้านดี ได้แก่ การควบคุมอารมณ์ การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และความรับผิดชอบ อยู่ในระดับปกติมากที่สุดและมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม

เข้มแข็งแก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
สถาบันการศึกษาควรจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อ
พัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้เรียน

2. สถาบันการศึกษาควรส่งเสริมการเลี้ยงดู
ของผู้ปกครองแบบมีเหตุผล ด้วยความรัก ความ
อบอุ่นอย่างใกล้ชิด ควบคุมดูแลให้มีพฤติกรรมที่
เหมาะสม และให้การสนับสนุนทางสังคมอย่าง
ต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษามูลเหตุของพฤติกรรม
การเข้มแข็งแก่นักเรียนด้วยการสัมภาษณ์เชิง
ลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีรายละเอียดในเชิงลึกมาก
ขึ้น

2. ควรศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความ
ฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน เช่น สภาพแวดล้อม
ของครอบครัว พฤติกรรมการแสดงออก หรือสังคม
เพื่อน ๆ เป็นต้น ซึ่งนับเป็นมูลเหตุสำคัญที่
ก่อให้เกิดพฤติกรรมการเข้มแข็งแก่นักเรียน

3. ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาความ
ฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้น

เอกสารอ้างอิง

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2546). *คู่มือ
EQ ความฉลาดทางอารมณ์ (เล่มเล็ก)*.
สืบค้น 26 พฤษภาคม 2567, จาก
<https://dmh-elibrary.org/items/show/1199>
กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2561). *ไทย
อันดับ 2 “เด็กรังแกกันในโรงเรียน” พบ
เหยื่อปีละ 6 แสนคน*. สืบค้น 22 มีนาคม
2567, จาก [https://dmh.go.th/news-](https://dmh.go.th/news-dmh/view.asp?id=27485)
[dmh/view.asp?id=27485](https://dmh.go.th/news-dmh/view.asp?id=27485)

กาญจนาวดี ภูชากุล, ทิพย์วัลย์ สุรินยา, และสุภาณี
สนธิรัตน์. (2562) ความฉลาดทางอารมณ์
การจัดการความเครียด และพฤติกรรมความ
รุนแรงของนักเรียนระดับประกาศนียบัตร
วิชาชีพ วิทยาลัยเทคโนโลยีโพธิ์พิสัย อำเภอ
โพธิ์พิสัย จังหวัดหนองคาย. *วารสาร
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์นายเรือ
อากาศ*, 7, 112-126.

เนริฐชรา ไชยยา. (2559). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับ
พฤติกรรมการรังแกของนักเรียนระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดลำปาง*.
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอก
การพัฒนาคอร์รัวและสังคม สาขาวิชา
มนุษยนิเวศศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช.

รัศมีแสง หนูเป็นน้อย, ทศนา ทวีคุณ, และพัชรินทร์
นินทจันทร์. (2561). การเห็นคุณค่าใน
ตนเอง การสนับสนุนทางสังคม และ
พฤติกรรมรังแกกันในนักเรียนระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้น. *วารสารการพยาบาล
จิตเวชและสุขภาพจิต*, 32(3), 13-32.

วินัดดา ปิยะศิลป์. (2563). *การรังแกในเด็กและวัยรุ่น*.
สืบค้น 26 พฤษภาคม 2567, จาก

<https://drpanom.wordpress.com/2020/09/29>

ศิริไชย หงส์สงวนศรี, และนางพะงา ลิ่มสุวรรณ.
(ม.ป.ป.). *Aggression and Violence in
Adolescents*. สืบค้น 26 พฤษภาคม 2567, จาก
[www.rcpsych.org/cap/detail_article.php](http://www.rcpsych.org/cap/detail_article.php?news_id=52)
[?news_id=52](http://www.rcpsych.org/cap/detail_article.php?news_id=52)

ศุภรดา ชุมพาลี, และทศนา ทวีคุณ. (2562).
พฤติกรรมรังแกกันของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาตอนต้นของจังหวัดหนึ่งใน
ภาคกลาง ประเทศไทย. *วารสารการ*

- พยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต, 33(3), 128-148.
- สมบัติ ตาปัญญา. (2565). *School Bullying*. สืบค้น 20 พฤษภาคม 2567, จาก <https://www.oscc.consulting/media/110>
- อภิญา เขาวนุตร, วิภา เทียงธรรม, อาภาพร เผ่าวัฒนา, และสุธรรม นันทมงคลชัย. (2558). ปัจจัยทำนายพฤติกรรมการข่มเหงรังแกผู้อื่นในวัยรุ่นตอนต้น เขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารพยาบาลสาธารณสุข*, 29 (2), 71-84.
- อมรากุล อินโชนนท์, เนตรชนก บัวเล็ก, สตรีรัตน์ รุจิระชากร, นฤกต ฤทธิพิย, ไอยรดา มารีอัมมัน, และอุษา มะลิซ้อน (บ.ก.). (2561). *คู่มือกิจกรรมพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ในวัยรุ่น อายุ 12-16 ปี* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: ปิยอนด์ พับลิชชิง.
- อรุณี เกษรอุบล. (2544). *การสำรวจความเครียด การจัดการกับปัญหาและการสนับสนุนทางสังคมของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเวชศาสตร์ชุมชน, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัสรี อนุตรโต, พาสนา จุลรัตน์, และนฤมล พระใหญ่. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการข่มเหงรังแกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. *วารสารการวัดผลการศึกษา*, 38(103), 158-170.
- Bar-On, R. (2006). The Bar-On model of emotional-social intelligence (ESI). *Psicothema*, 18(Suppl.), 13-25.
- Cobb, S. (1976). Social support as a moderator of life stress. *Psychosomatic Medicine*, 38(5), 300-314. doi: 10.1097/00006842-197609000-00003
- Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences* (2nd ed.). Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Goleman, D. (1996). *Inteligencia emocional* [Emotional intelligence]. Barcelona, Spain: Kairós.
- Kim, J. H., Song, H.Y., & Jung, G. H. (2024). Relationship between positive parenting and cyberbullying perpetration among adolescents: Role of self-esteem and smartphone addiction. *Frontiers in Psychology*, 14, 1-7. doi: 10.3389/fpsyg.2023.1252424
- Langan, P. (2011). *Bullying in Schools: What you need to know*. New Jersey: Townsend Press.
- Mizuta, A., Okada, E., Nakamura, M., Yamaguchi, H., & Ojima, T. (2018). Association between the time perspective and type of involvement in bullying among adolescents: A cross sectional study in Japan. *Japan Journal of Nursing Science*, 15(2), 156-166. doi: 10.1111/jjns.12182
- Olweus, D. (1996). Bullying at school: Knowledge base and an effective intervention program. *Annals of the New York Academy of Sciences*, 794(1), 265-276.
- Rigby, K. (1996). *Bullying in schools: And what to do about it*. Camberwell Victoria: ACER Press.

Rosenberg, M. (1989). *Society and the adolescent self-image*. Middletown, CT: Wesleyan University Press.

Salovey, P., & Mayer, J. D. (1990). Emotional intelligence. *Imagination, Cognition and Personality*, 9(3), 185–211. doi: 10.2190/DUGG-P24E-52WK-6CDG

Taibolatov, K.M., Pfeyfer, N.E., Burdina, E. I., Kudysheva, A. A., & Bolatov, A. K. (2024). The role of emotional intelligence on academic motivation of schoolchildren. *Frontiers in Education*, 9, 1-8. doi: 10.3389/feduc.2024.1265946.